

ЗАДАЧА 8: ПОДАРЪКЪТ

2

Тя се чудеше от колко време седи така, наблюдавайки как студената кафеникава вода се покачва инч по инч по потъващата все повече скала. Смътно си спомняше как дъждът заваля, как дойде през блатото от юг и започна да бие в стените на къщата ѝ. След това реката започна да приижда, в началото бавно, после спря за кратко, за да започне да се покачва отново. Постепенно тя пропълзя нагоре по малките рекички и канавките, които се вливаха в нея, и заля по-ниските места. През нощта, докато жената спеше, реката беше превзела пътя и беше я заобиколила отвсякъде. Сега тя седеше сама, лодката ѝ беше изчезнала, а къщата приличаше на снежна пряспа, прилепена върху скалата. Водата стигаше до намазаните с катран греди на подпорите. И продължаваше да се покачва.

15

Докъдето ѝ стигаше погледът, чак до върховете на дърветата отсреща, където преди беше брегът на реката, се простираше блатото, заприличало на море, заливано от поройния дъжд, и реката се губеше някъде в тази необятна шир. Къщата ѝ, чиято долна част приличаше на лодка, беше построена така, че да устоява на случващите се големи наводнения, но вече беше стара. Сигурно гредите отдолу бяха започнали да гният. Дебелите възета, които закотвяха къщата към огромния вечнозелен дъб, можеха да се скъсат и имаше опасност тя да тръгне надолу по течението, както бе станало с лодката ѝ.

20

Вече нямаше как някой да дойде на помощ. Можеше да вика, но би било напразно – никой нямаше да я чуе. Навсякъде из този блатист район живееха хора, които сигурно също се бореха да спасят нещо от собствеността си, било то единствено живота си. Тя видя как една къща се носеше по водата толкова тихо и изпита усещането, че присъства на погребение. Дори ѝ се стори, че знае чия е къщата. Ужасно беше да я види как плава без посока, но се надяваше, че собствениците са успели да избягат някъде по високите места. По-късно, когато се стъмни, а дъждът продължаваше да вали, тя чу вика на пантера някъде нагоре по реката.

30

В мрака къщата сякаш потръпваше като живо същество. Протегна се да хване една лампа, прекатурила се от масата до леглото ѝ, и я стисна между стъпалата си, за да я закрепим. След това усети как къщата, скърцайки и стенойки от усилието, се измъкна с мъка от глината, заплава свободно, люлеейки се като коркова тапа, и бавно се заклатушка по течението на реката. Жената се хвана за ръба на леглото. Люшкайки се постоянно, къщата се движеше в обсега на закотвящите я възета. После тя усети трус, чу стенанията на гредите и след това настъпи тишина. Течението бавно освободи къщата и я пусна да се друсне обратно на мястото си със скърцащ звук. Тя затаи дъх и седя дълго, усещайки бавните полюляващи движения. Тъмнината проникваше през непрестанния дъжд и отпуснала глава върху ръката си, тя заспа, държейки се за леглото.

40

По някое време през нощта я събуди вик, който беше изпълнен с толкова страдание, че тя скочи на крака, преди да се е събудила напълно. В тъмното се спъна в леглото. Викът дойде откъм реката. Тя чуваше как отвън нещо се движи, нещо голямо, и движението му приличаше на тътрене. Сигурно беше друга къща. След това нещото се блъсна – не челно, а косо, и се приплъзна по дължината на нейна-

та къща. Беше дърво. Тя се заслушваше, докато клоните и листата се освободиха и дървото се понесе надолу по течението. Останаха само дъждът и плискането на придошлите води, звуци, които бяха станали толкова постоянни, че вече ѝ се струваха като част от тишината. Сгушена на леглото, тя почти бе заспала отново, когато се чу още един вик – този път толкова близо, че можеше да бъде някъде в стаята ѝ. Взирайки се в тъмнината, тя се отпусна назад в леглото, докато ръката ѝ сграбчи студената цев на пушката. След това се отпусна на възглавницата и постави пушката върху коленете си. „Кой е там?“ – извика тя.

В отговор чу още един вик, но той не звучеше така пронизително като първия път, а по-скоро уморено. След това отново настъпи тишина. Тя се облегна на таблата на леглото. Не знаеше какво беше това отвън, но го чуваше как се движи по верандата. Дъските скърцаха и тя чуваше звука от прекатурените предмети. Чу се дращене по стената, сякаш някой искаше да я разкъса и да влезе вътре. Тя вече знаеше какво е – голяма котка, оставена от изкорененото дърво, което беше минало покрай къщата. Беше донесена от потопа, беше ѝ като дар от него.

Жената притисна ръка към лицето си и я прокара по гърлото си, което беше стегнато от напрежение. Пушката се залюля на коленете ѝ. Никога през живота си не беше виждала пантера. Беше чувала другите хора да говорят за пантерите, беше чувала в далечината виковете им, изпълнени сякаш със страдание. Котката започна отново да драска по стената и прозорецът до вратата издрънча. Докато пазеше прозореца и държеше котката отвън, заклещена между стената и водата, щеше да бъде в безопасност. Животното спря за миг да стърже с ноктите си ръждясалата мрежа на прозореца. От време на време проскимтяваше и проръмжаваше.

Когато светлината най-после започна да се процежда през дъжда, идваща сякаш като друга форма на тъмнината, тя все още седеше на леглото си, вкочанена от студ. Ръцете ѝ, привикнали да гребат по реката, сега я боляха от стискането на пушката. Дори не беше помръднала от страх, че всяко нейно движение някак би дало сила на котката. Тя се поклащаше единствено от движенията на къщата. Дъждът все още валеше, като че ли никога нямаше да спре. Накрая през сивата светлина тя видя подхранвания от дъжда потоп и замъглените очертания на върховете на дървета, потънали в далечината. Котката вече не се чуваше. Може би си беше отишла. Оставяйки пушката настрана, жената се измъкна от леглото и се приближи безшумно до прозореца. Котката все още беше там, свита в края на верандата, загледана втренчено във вечнозеления дъб, опора на къщата, и като че ли преценяваше шанса си да скочи на някой от надвисналите клони. Сега, когато можеше да я види, вече не ѝ се струваше толкова страховита. Козината ѝ беше сплъстена на кичури, страните ѝ бяха толкова хлътнали, че ребрата ѝ изпъкваха. Щеше да е лесно да я застреля така, както беше седнала, мятайки опашката си напред-назад. Жената тръгна, за да вземе пушката, когато котката се обърна. Без предупреждение, без да свие или напегне мускулите си, скочи към прозореца и разби стъклото. Жената падна назад, потискайки своя писък. Сграбчи пушката и стреля през прозореца. Не можа да види пантерата, но знаеше, че не я е улучила. Животното започна да крачи отново. Можеше за миг да зърне главата му и извития му като дъга гръб, когато минаваше покрай прозореца.

- Треперейки, жената се дръпна назад към леглото и полегна. Приспивният напевен шум на реката, дъждът и всепроникващият студ сякаш изцеждаха волята ѝ.
- 95 Тя следеше с поглед прозореца и държеше пушката в готовност. След като изчака доста, тя отново се приближи да погледне. За първи път, откакто беше започнал дъждът, ѝ се прииска да заплаче – за себе си, за всички хора, за всичко под проливния дъжд. Полягайки върху леглото, тя придърпа юргана около раменете си. Трябваше да си тръгне още докато можеше, докато имаше пътища и докато
- 100 водата не беше отнесла лодката ѝ. Като се полюляваше напред-назад в такт с люшкането на къщата, почувства дълбока болка в стомаха си, която ѝ напомни, че не е яла. Не помнеше откога. Също като котката и тя умираше от глад. Премести се в кухнята и запали огън с останалите ѝ съчки. Ако потопът продължеше,
- 105 щеше да ѝ се наложи да изгори стола, а може би и масата. Свали от тавана остатъците от свинския бут, отрязва дебели филии от кафеникаво-червеното месо и ги сложи в тигана. От миризмата на цврътящото месо ѝ се зави свят. Имаше няколко бисквити от последния път, когато беше готвила, и можеше да си направи и кафе. Водата поне беше в изобилие.

- 110 Приготвяйки храната, тя почти забрави за котката, докато животното не започна да вие. И то беше гладно. „Остави ме да се нахраня – извика жената. – И след това ще се погрижа за *теб*“ – изсмя се тихичко. Докато закачаше остатъка от бута на пирона, чу как котката изръмжа дълбоко и гърлено и ръката ѝ се разтрепери.

- След като се нахрани, тя се върна в леглото и взе пушката. Къщата се беше повдигнала толкова високо, че вече не стържеше по скалата, когато се люшваше назад от движението на реката. Храната я беше затоплила. Можеше да се отърве от котката, докато светлината се процеждаше през дъжда. Припълзя бавно към прозореца. Котката беше още там, скимтеше и обикаляше по верандата. Тя я гледаше дълго и втренчено и не изпитваше страх. След това, без да мисли
- 120 какво прави, тя остави пушката настрана и тръгна покрай леглото към кухнята. Отвън котката се движеше неспокойно. Жената свали остатъка от свинския бут, пристъпи внимателно по люлеещия се под към прозореца и изхвърли месото. От другата страна се чу гладно изръмжаване и нещо като ток премина от животното към нея. Потресена от онова, което току-що бе направила, тя се върна обратно в
- 125 леглото. Можеше да чуе как пантерата разкъсва месото. Къщата не спираше да се люлее около нея.

- Когато се събуди, тя веднага усети помяната. Дъждът беше спрял. Опита се да улови поклащането на къщата, но тя повече не се люлееше върху придошлата вода. Отваряйки вратата, жената видя един различен свят. Къщата си стоеше на
- 130 скалата, там, където винаги е била. Няколко фута по-надолу водата все още течеше бързо, но вече не заливаше пространството между къщата и вечнозеления дъб. И котката си беше отишла. Имаше следи, които водеха от верандата към дъба, по-нататък към блатото, едва забележими и изчезващи в калта. А там, на верандата, оглозгани до бяло, лежаха костите, останали от свинския бут.

Източник: Dollarhide, Louis, "The Gift" (Подаръкът) в *Mississippi Writers: Reflections of Childhood and Youth* (Спомени от детството и младостта), том 1, под редакцията на Дороти Абът (Dorothy Abbott), University Press of Mississippi, 1985.

Използвайте разказа „Подаръкът“, за да отговорите на въпросите. (Номерата на редовете в полето са дадени, за да ви помогнат да се ориентирате в частите, към които се отнасят въпросите.)

ВЪПРОС 8.1

Какво е положението на жената в началото на разказа?

- А. Тя е твърде слаба, за да напусне къщата, след многото дни, прекарани без храна.
- Б. Тя се защитава от дивото животно.
- В. Къщата ѝ е заобиколена от придошлите води.
- Г. Придошлата река е отнесла къщата ѝ.

ВЪПРОС 8.2

Какво има предвид жената, когато казва „и след това ще се погрижа за *теб*“ (ред 112)?

- А. Тя е сигурна, че котката няма да я нарани.
- Б. Тя се опитва да сплаши котката.
- В. Тя възнамерява да застреля котката.
- Г. Тя има намерение да нахрани котката.

ВЪПРОС 8.3

Мислите ли, че последното изречение е уместно за край на разказа?

Обосновете отговора си, като представите своето разбиране за връзката между последното изречение и смисъла на целия разказ.

.....

.....

.....

ВЪПРОС 8.4

„След това усети как къщата, скърцайки и стенийки от усилието, се измъкна с мъка...“ (ред 29-30)

Какво се случва с къщата в този момент?

- А. Тя се разпада.
- Б. Започва да плава.
- В. Сблъсква се с дъба.
- Г. Потъва на дъното на реката.

ВЪПРОС 8.5

Ето няколко ранни намека за появата на пантерата в разказа:

„...през нощта я събуди вик, който беше изпълнен с толкова страдание...“ (ред 38-39);

„В отговор чу още един вик, но той не звучеше така пронизително като първия път, а по-скоро уморено...“ (ред 56-57);

„...беше чувала в далечината виковете им, изпълнени сякаш със страдание“ (ред 65-66).

Като имате предвид какво се случва по-нататък в разказа, мислите ли, че авторът е искал да въведе образа на пантерата с тези описания?

.....

.....

ВЪПРОС 8.6

Защо жената дава храна на пантерата според автора?

.....

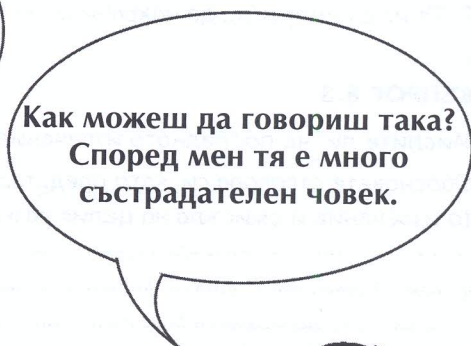
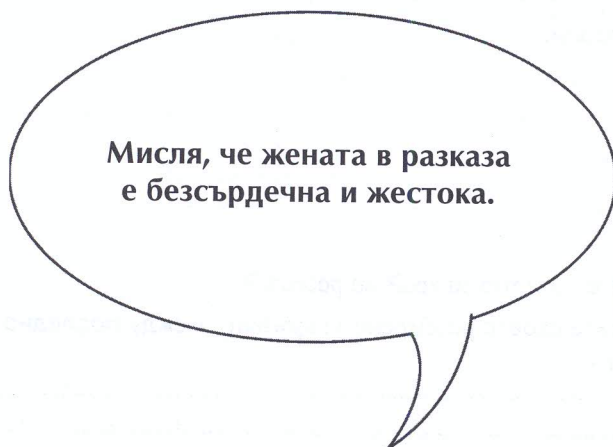
.....

.....

ВЪПРОС 8.7

Представяме ви част от разговора между двама души, прочели разказа „Подаръкът“:

2

Намерете примери в разказа, които доказват правотата на двете гледни точки.

Участник 1:

.....

Участник 2:

.....